

هنرستان صنعتی ماندگار تهران

● مهدی اسماعیلی (مدیر هنرستان ماندگار تهران)

مقاله

چکیده

هنرستان صنعتی تهران که بعد از دارالفنون برای ارتقاء سطح توانمندی‌های فناورانه در سطح آموزش‌های عمومی ایران تأسیس شده بود، یکی از نخستین گام‌ها در راستای بومی‌سازی فرهنگ صنعتی و نهادینه کردن تکنولوژی در ایران بوده است. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با تأسیس هنرستان صنعتی تهران رنگ و بوی دیگری یافت. این صحیح است که در زمان امیرکبیر نیز گروه‌های مختلفی از صنعتگران ایرانی برای آموختن فنون جدید به اروپا اعزام شدند. اما این صنعتگران نتوانستند پس از خود موجی از شاگردان و استادکاران را تربیت کنند. وقتی روشن شد بهتر است به جای اعزام دانشجو به فرنگ، آموزگاران اروپایی به ایران بیایند، تجربه دیگری آغاز شد که نتایج پربار آن تاکنون نیز مشاهده می‌شود. از آن پس هنرستان‌های صنعتی مختلف در شهرهای متعددی چون تهران، تبریز، اصفهان و شیراز پیشه‌ها و حرف نوینی نو آیینی به فضای کسب‌وکار ایرانیان افزوده شد: تراشکار، ریخته‌گر، قالب‌ساز، مکانیک و ... صنف‌هایی بودند که از زیر سایه بزرگ و پهن‌آور درختی به نام آموزش‌های نوین فنی و حرفه‌ای در ایران سر بر آوردند. در این شماره با توجه قدمت و اهمیت آن به معرفی هنرستان ماندگار صنعتی تهران می‌پردازیم.

تاریخچه مستند هنرستان صنعتی تهران

میرزا محمودخان احتشام‌السلطنه سفیر ایران در آلمان در اقتباس از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای آلمان در آغاز قرن بیستم توانست موافقت دو دولت ایران و آلمان را برای تأسیس نخستین مدرسه صنعتی آلمان در ایران جلب کند. در ۱۷ اردیبهشت ۱۲۸۶ شمسی یعنی اندکی پس از بار نشستن تلاش‌های علما و مردم در انقلاب مشروطیت و با پایان رسیدن ساختن عمارت این مدرسه در قطعه زمینی به مساحت ۸ هزار متر مربع در شمال غربی میدان مشق که از طرف دولت اهدا شد و با بودجه ۸ هزار تومان که ۳ هزار تومان آن سهم دولت آلمان بود تأسیس شد و آرزوهای دیرینه ایرانیان در دستیابی به صنایع نوین یک گام به وقوع نزدیکتر شد. مدرسه ایران و آلمان با پذیرش نزدیک به ۴۰ شاگرد آغاز به کار کرد. مدرسه به زودی مورد استقبال عموم واقع شد و تنها چهار

سال بعد جمعیت هنرجویان آن به ۲۵۰ نفر رسید. آموزش زبان آلمانی نیز به‌عنوان یکی از ارکان آموزشی در برنامه‌های درسی این مدرسه قرار گرفت.

با آغاز جنگ جهانی اول اهتمام دولت آلمان و دربار ایران برای حمایت از این مدرسه رو به کاستی نهاد و مدرسه از سال ۱۲۹۵ به حالت نیمه‌تعطیل درآمد. چند سال بعد با روی کار آمدن رضاخان در مقام وزارت جنگ در سال ۱۳۰۰ بودجه جدیدی برای فعالیت مدرسه در نظر گرفت. مشروط به اینکه علاوه بر آموزش زبان آلمانی و دروس عمومی به تعلیمات فنی و حرفه‌ای نیز پرداخته شود. از این‌رو برنامه تحصیلی ویژه تدوین و ماشین‌آلات اهدایی دولت آلمان در کارگاه‌ها نصب شد. در سال ۱۳۰۱ مدرسه ایران و آلمان به هنرستان صنعتی تهران تغییر نام یافت. دکتر اشترونک نخستین رئیس آلمانی هنرستان و سهام‌الدوله غفاری نخستین رئیس ایرانی با یاری بهترین اساتید آموزش و پرورش آن روزگار مانند عبدالحسین میکده، علی‌اصغر صبا، نیما یوشیج، بزرگ علوی، و دیگران شروع به تدریس کردند. با در گرفتن دوباره جنگ در اروپا و با حضور مداخله‌جویانه نیروهای متفقین در ایران، دولتین روس و انگلیس رسماً از دولت ایران تقاضای دستگیری و اخراج کارشناسان و معلمان آلمانی را نمودند تا اینکه در شهریور ۱۳۲۰ بار دیگر هنرستان تعطیل شد در سایه نفوذ سیاست‌های خصمانه دولت انگلیس در ایران و نابسامانی‌های ناشی از تغییرات مکرر کابینه از هنرستان صنعتی تهران و هنرستان‌های مشابه در شیراز و تبریز جز کارگاه‌های ورشکسته آهنگری و نجاری چیزی باقی نمانده و در آن‌ها به آموزش کفاشی - پینه‌دوزی - روفوگری و جوراب‌بافی پرداخته می‌شد. آرامش نسبی سال‌های ۱۳۳۳ و بعد از آن فرصت مناسبی دست داد تا شادروان مهندس حبیب نفیسی که خود از تحصیل‌کردگان هنرستان صنعتی تهران و هنرسرای

ساختمان
قدیم مدرسه
ایران و آلمان،
(۱۳۰۳)

میرزا محمود خان
احتشام السلطنه
از رجال متدین،
سال‌های پایانی عصر
قاجار که طی سال‌های
۱۲۷۹ تا ۱۲۹۳ هجری
خورشیدی با وقفه
کوتاهی وزیر مختار
ایران در برلن بوده
است در تأسیس
مدرسه ایران و آلمان
اهتمام وافری مبذول
داشته است.

عالی بود، به تجدید حیات هنرستان و تأسیس
ده‌ها هنرستان و بنیان‌گذاری دانشگاه‌های فنی
و مهندسی در سطح کشور بپردازد. در این زمان
مهندس نفیسی، معاونت فنی وزارت فرهنگ را
عهده‌دار بود.

در سال ۱۳۳۵ به استناد قرارداد همکاری‌های
فرهنگی ایران و آلمان به منظور توسعه و تجهیز
هنرستان‌های صنعتی تهران و تبریز تعدادی
کارشناس آلمانی وارد تهران شدند. تعداد بسیاری
کتاب و جزوه و جداول فنی به زبان‌های فارسی
و آلمانی چاپ و به هنرستان اهدا شد، همچنین

کارگاه‌ها ترمیم و به ماشین‌آلات جدید و ابزار مرغوب و نو مجهز شدند و برای تشویق
هنرجویان مستعد و فارغ‌التحصیل رتبه اول هر رشته بورس تحصیلی و تکمیلی در
نظر گرفته شد.

تهیه نقشه و نظارت در کار ساختمان با مهندس و معمار آلمانی اتوشو لتس و اجرای
آن به عهده معمار هنرمند ایرانی استاد عبدالله میرزا بوده است.

تاریخ تأسیس هنرستان، نام مهندس آلمانی و
معمار ایرانی بر روی سنگی حک شده و کنار پله‌های
ورودی اطاق مدیر مدرسه نصب شده است. ضمناً
گستاو پیترز معلم باتجربه آلمانی سرپرستی ساخت
بنا و مدیریت مدرسه را عهده‌دار بوده است.

تدریس دروس فیزیک و شیمی و آزمایشگاه و جبر به عهده شیمیدلین و زبان آلمانی
توسط «برشرد، کوس، رزن کراتس و پولس فوس» ارائه می‌شده است.

درس تاریخ جهان توسط آلبرت ساکن، حساب مقدماتی شرو و رین هلد و درس انگلیسی دکتر باینگر و زبان فرانسه دکتر مولر تدریس می‌شده است.

در آن زمان آقای محسن گرانمایه به تدریس درس فارسی و آقای شیخ محمد عبده بروجردی به تدریس درس عربی اشتغال داشته‌اند.

در هر سال تعداد ۲۵۰ نفر دانش‌آموز پذیرش و تحت تعلیم قرار می‌گرفتند و به زودی تعداد فارغ‌التحصیلان آن از یک هزار نفر گذشت.

در جشن فارغ‌التحصیلی اولین دوره مدرسه ایران و آلمان پرنس رویس وزیرمختار آلمان و دکتر دریگر دومین رئیس مدرسه زیر پرچم‌های سمت راست در بین محصلین در عکس دیده می‌شوند. در میان فارغ‌التحصیلان احمد متین دفتری بعدها تحت وزیر دولت پهلوی اول شد.

در سال ۱۲۹۵ هجری خورشیدی مقارن با جنگ جهانی اول در اثر فشارهای دولتی استعماری و اشغالگر روس و انگلیس اعتبار دولتی قطع و مدرسه تعطیل شد. پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ و ایجاد تغییرات بنیادی در همه امور کشور در جلسه مورخ ۱۶ فروردین ۱۳۰۰ اضافه پرداختی به مبلغ یک هزار تومان برای ترمیم و بازسازی مدرسه تصویب شد. مشروط بر آنکه در مدرسه به تعلیمات فنی و حرفه‌ای پرداخته شود. لذا در مجلس شورای ملی لایحه استخدام سه نفر متخصص آلمانی برای تدریس و مدیریت مدرسه تصویب و ابلاغ شد.

در تاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۰۳ مدرسه صنعتی تهران با هدف ارائه تعلیمات فنی و حرفه‌ای و تربیت تکنسین در مقطع متوسطه با حضور جمعی از رجال فرهنگی توسط مشاورالدوله حکمت وزیر معارف وقت افتتاح و در روزنامه نیمه‌رسمی ایران برای رتبه‌های آهنگری، نجاری، درودگردي، رنگرزي و نساجي آگهي ثبت‌نام به چاپ رسيد. در اين سال برای نخستین بار عنوان هنرجو به محصلین مدرسه صنعتی اطلاق شد.

آقای دکتر ولفانگ اشترونک اولین رئیس مدرسه صنعتی و دبیر درس شیمی و آزمایشگاه به همراه آقایان مایر و هیس برای تدریس دروس فنی و تعلیمات کارگاهی اشتغال داشته‌اند.

برنامه تفصیلی و تعلیمات عمومی و تخصصی مدرسه مطابق با سیستم تحصیلی مدارس فنی و عالی آلمان و لحاظ موقعیت فرهنگی و اجتماعی و اعتقادی مردم ایران زیر نظر دکتر اشترونک که استادی آگاه و مدیری مطلع و صاحب‌نظر بود تدوین و شخصاً بر اجرای صحیح آن نظارت داشت.

در تصویر کارگاه آتشکاری و کوره آهنگری که با دمیدن دستی حرارت آن تأمین می‌شد ملاحظه می‌شود. هنرجویان مشغول آهنگری به کمک سندان و پتک در حضور شادروان حسن مهاجرپور کفیل هنرستان می‌باشد.

معاونت مدرسه در سال‌های اولیه با شادروان عبدالحسین می‌کده و نظامت و مترجمی کارشناسان آلمانی را نیز علی‌اصغر خان صبا عهده‌دار بوده‌اند.

تدریس ماشین‌سازی و اجزاء ماشین با دکتر فرید رشتن و آموزش کارگاهی رشته‌های مکانیک و ماشین‌سازی، آهنگری و تدریس دروس فنی با تئو در هنل و والتر متیما بوده است.

ویلیهم مایر نیز عهده‌دار همین مسئولیت‌ها در رشته‌های نجاری و درودگری بودند.

دکتر تقی آرائی

دکتر خلیل ملکی

میرزا مهدی خان ورزنده

بزرگ علوی

نیماوشیج

نظام وفا

بخشی از دروس فیزیک و مکانیک را دکتر تقی آرائی عهده‌دار بوده‌اند، ایشان بعدها در سمت مدیر دروس مدرسه و هنرسرای عالی و سپس مدیریت هنرسرای عالی اشتغال داشته‌اند. هنرسرای عالی شعبه آموزش عالی هنرستان صنعتی بود که یک سال پس از فارغ‌التحصیلی اولین دوره هنرجویان، برای ادامه تحصیل ایشان در ساختمان مجاور هنرستان تأسیس شد. هنرسرای عالی بعدها به شکل دیگری مستقل و به نام دانشگاه علم و صنعت ایران تغییر نام یافت. تدریس درس شیمی و آزمایشگاه برای مدتی با آقای دکتر خلیل ملکی بوده است.

همچنین تدریس ادبیات فارسی را سه نفر از مشاهیر و مفاخر ادب ایران شادروان نظام وفا، نیما پوشیج و بزرگ علوی عهده‌دار بوده‌اند.

ضمناً بزرگ علوی به‌عنوان مترجم زبان آلمانی در مدرسه و هنرسرای عالی خدمت نموده است.

سرپرستی امور ورزشی و تربیت بدنی با ورزشکار سرشناس و معروف کشور میرزا مهدی خان ورزنده بوده است.

در اردیبهشت ۱۳۰۵ خورشیدی و سایل فنی و آزمایشگاهی و ماشین آلات کارگاهی که همه هدیه دولت آلمان به هنرستان‌های ایران بود و قانون معافیت از تادیه حقوق گمرکی آن نیز در تاریخ ۱۳۰۳/۱۱/۷ در مجلس شورای ملی تصویب شده بوده و آمده و نصب شد.

اولین گروه از فارغ‌التحصیلان مدرسه صنعتی در سال ۱۳۰۷ موفق به اخذ مدرک قبولی شدند که اسامی ایشان به قرار زیر است:

۱. آقای مصطفی وزیری (شاگرد اول)
۲. آقای خلیل شمسا
۳. آقای اسکندر طهرانی
۴. آقای حسین هاشمی
۵. آقای حسنعلی سپاهی
۶. آقای رضا گنجه‌ای (استاد و رئیس دانشکده فنی دانشگاه تهران)

با توجه به علاقه‌مندی، استعداد و پشتکار هنرجویان فارغ‌التحصیل مدرسه صنعتی و درایت و دوراندیشی مدیریت مدرسه جناب آقای دکتر ولفانگ اشترونک دوره عالی تحصیلات فنی در سال ۱۳۰۸ خورشیدی در ساختمان مجاور مدرسه تأسیس و از نخستین داوطلبین ثبت‌نام به عمل آمد. این حرکت تاریخ‌ساز نقطه آغازی شد بر یک تاریخ افتخارآمیز و ثمره آن هم‌اکنون در دانشگاه هشتاد ساله علم و صنعت ایران هویداست.

اولین فارغ‌التحصیل دوره عالی مدرسه صنعتی و اولین مهندس ایران آقای محمدباقر نیبو در سال ۱۳۱۱ هجری خورشیدی در رشته مهندسی ماشین از این دانشگاه فارغ‌التحصیل شده است.

شکوفایی سریع استعدادهای جوانان ایرانی موجب بروز خلاقیت و ابتکاری شد که برای هنرآموزان آلمانی اعجاب‌انگیز بود. هنرجوی سال پنجم اسماعیل حسینی که پس از ادامه تحصیل با اخذ مدرک مهندسی به کسوت هنرآموزی نائل شد، دارای چند ابتکار و اختراع از جمله دستگاه مخروط تراش بود. ارائه نمونه‌هایی از مصنوعات هنرجویان در نمایشگاه صنعتی اداره کل صناعت موجبات تحسین و شگفتی همگان را فراهم ساخت. در تصویر گواهی‌نامه صادره در اولین نمایشگاه کالای تهران با رتبه اول که به هنرستان اهدا شد مشاهده می‌شود.

در سال ۱۳۳۷ به منظور بزرگداشت دکتر ولفانگ اشترونک بنیان‌گذار مدرسه صنعتی تهران طی مراسمی محل سکونت وی در هنرستان با نصب یک لوح برنجی به نام خانه اشترونک نامگذاری شد. در این مراسم وزیر اقتصاد آلمان، سفیر کبیر آلمان، مهندس حبیب نفیسی معاون وزرات فرهنگ و مهندس ربیع‌زاده رئیس هنرستان و مهندس وزیر الهی رئیس هنرسرای عالی حضور داشتند. صفاتی چون کارایی، تواضع، احترام به عقیده دیگران و علاقمندی به هنرجویان و همکاران و ارج نهادن به تاریخ با عظمت ایران باستان و دیگر مکارم اخلاقی از ایشان یک پدر معنوی مورد ارادت برای هنرجویان ساخته بود.

در تصویر مقابل نامه دکتر اشترونک به وزیر معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه مبنی بر برقراری بیمه حوادث برای کارکنان ایرانی و آلمانی و هنرجویان که نشان‌دهنده روحیه انسان‌دوستی یک معلم واقعی و انسان عالی‌مقام است مشاهده می‌شود. به موجب قرارداد سال ۱۳۳۸ دولت آلمان متعهد شد تا به مرور هنرآموزان ایرانی آموزش دیده جانشین پرسنل آلمانی شوند. در آبان ۱۳۴۲ پروفیسور هانریش لوبکه ۱ رئیس‌جمهور وقت آلمان در بازدیدی چهار روزه از ایران یک روز کامل را به بازدید از هنرستان صنعتی تهران اختصاص داد. (تصویر صف پرسنل و هنرآموزان آلمانی در مراسم استقبال از ایشان را نشان می‌دهد)

در این تصویر بازدید پروفیسور لوبکه و هیئت همراه از کارگاه‌ها و نمایشگاه مصنوعات هنرجویان هنرستان مشاهده می‌شود. در سال ۱۳۴۴ تعداد هشتصد نفر هنرجو در سنین ۱۵ تا ۲۱ سال تحت آموزش یازده نفر هنرآموز آلمانی و دیگر پرسنل ایرانی در ۵ رشته فلزکاری، برق، مکانیک، اتومبیل، درودگری و ساختمان اشتغال به تحصیل داشته‌اند.

تربیت هنرجویان مستعد و علاقمند به تدریس دروس فنی در هنرستان موجب شد تا به سرعت هنرآموزان ایرانی در کنار معلم‌های آلمانی به تدریس مشغول شوند.

مدت تحصیل در هریک از این دوره‌ها ۳ سال بوده که طی آن به آموزش دروس تئوری و عملی در کارگاه‌ها پرداخته و پس از پایان تحصیلات و موفقیت در آزمون به دریافت دیپلم فنی با ارزش تکنسین درجه ۱ یک نائل می‌شدند.

به تعدادی از برگزیدگان بورس ادامه تحصیل در مدارس مهندسی آلمان تفویض و عده‌ای نیز برای طی ۲ سال کارآموزی و تکمیل مهارت روانه کارخانه‌های آلمان می‌شدند. این عده همچنین تعلیمات لازم را در زمینه استادکاری و هنرآموزی فرا می‌گرفتند تا پس از پایان دوره و بازگشت به ایران به آموزش و پرورش در هنرستان‌های صنعتی بپردازند. امروزه اکثر هنرآموزان و دبیران باتجربه شاغل و بازنشسته هنرستانهای ایران فارغ‌التحصیل این هنرستان و هنرستان‌های مشابه در تبریز و شیراز هستند.

دفتر آمار هنرستان در سال ۱۳۴۵ از نظر تعداد هنرجو، کلاس و درس

سال تحصیلی ۱۹۶۷-۱۹۶۶
الف: تعداد دانش‌آموزان جمعاً ۷۶۳ نفر به شرح زیر:

سال تحصیلی	فلزکاری	مکانیک اتومبیل	دروندگری	ساختمان	جمعاً
سال اول	۷۸	۱۰۸	۲۸	۵۷	۳۳۹
سال دوم	۶۴	۸۲	۱۱	۱۸	۲۴۲
سال سوم	۴۱	۵۲	۱۷	۲۷	۱۸۲

دفتر آمار هنرستان در سال ۱۳۴۵ از نظر تعداد هنرجو، کلاس و درس

سال تحصیلی ۱۹۶۶-۱۹۶۷
ب: تعداد دانش آموزان جمعاً ۳۲ نفر به شرح زیر:

سال تحصیلی	فلزکاری	مکانیک اتومبیل	دروذگری	ساختمان	جمعاً
سال اول	۲	۴	۱	۲	۹
سال دوم	۲	۳	۱	۱	۷
سال سوم	۲	۲	۱	۲	۷

دفتر آمار هنرستان در سال ۱۳۴۵ از نظر تعداد هنرجو، کلاس و درس

سال تحصیلی ۱۹۶۶-۱۹۶۷
ج: ساعات تدریس: تعداد ساعات در هفته، به شرح زیر:

دروس	سال اول	سال دوم	سال سوم
آموزش کارگاهی	۲۲	۲۴	۲۴
دروس فنی	۲	۲	۲
ماده‌شناسی	-	۱	۱
محاسبه فنی	۲	۲	۲
رسم فنی	۴	۴	۴
ریاضی	۲	۳	۳
شیمی	۱	۱	۱
فیزیک	۲	۲	۲
زبان فارسی	۲	۲	۲
زبان آلمانی	۴	۴	۴
ورزش	۲	۲	۲
تعلیمات دینی	۱	-	-
قانون کار	۱	۱	۱
تعلیمات بهداشتی	۱	-	-
جمعاً	۴۶	۴۸	۴۸

دفتر آمار هنرستان در سال ۱۳۴۵ از نظر تعداد هنرجو، کلاس و درس

سال تحصیلی ۱۹۶۷-۱۹۶۶

آمار زیر مستخرجه از پرسشنامه‌های مرجوعه شاخص اشتغال، نشان دهنده شاخص اشتغال کنونی فارغ التحصیلان این هنرستان می‌باشد، به شرح زیر:

فلزکاری	برق	مکانیک اتومبیل	ساختمان	دروذگری	
۲۴	۳۱	۴۰	۳۷	۳۴	دانشجو
۱۸	۱۰	۱۴	۵	۱۱	آموزگار
۱۱	۹	۲	۵	-	کارمد دولت
۳۴	۳۹	۱۸	۳۲	۲۲	کارمند

شناسنامه

منطقه	تهران . منطقه ۱۲	منطقه	تهران . منطقه ۱۲
نام آموزشگاه	هنرستان ماندگار صنعتی تهران	سال تأسیس	هفده اردیبهشت ۱۲۸۶ هجری خورشیدی
نام قبلی	(شهید بهشتی ۱۳۶۱-۱۳۹۰) (صنعتی تهران ۱۳۶۱-۱۳۰۱) (ایران و آلمان ۱۳۰۱-۱۲۸۶)	اولین مدیر ایرانی	سپه‌ام‌الدوله غفاری
کد آموزشگاه	۱۰۰۰۶۳۶۶۰	سال تبدیل مدرسه به هنرستان	۱۳۰۱ هجری خورشیدی
کد فضا	۱۷۰۲۳۸۱۳	قدمت بنا	از ۶۵ سال تا ۹۵
شاخه تحصیلی	فنی و حرفه‌ای هنرستان فنی	مالکیت	دولتی
تعداد دانش‌آموزان	۳۷۰ نفر	آدرس	خ امام خمینی خ سی تیر مقابل کتابخانه ملی پلاک ۲۴
نوع مدرسه	هیئت امنایی	مساحت اولیه و محل احداث	مساحت ۲۰ هزار متر مربع در شمال غربی میدان مشق
جنسیت	پسرانه	کدپستی	۱۱۳۵۷۱۵۹۱۷
وضعیت	مستقل	تلفن	۶۶۷۳۹۶۶۴
نوبت	اول	اولین دوره فعالیت	۱۲۸۶ تا ۱۲۹۵ و آغاز جنگ جهانی
نوع واحد سازمانی	آموزش عادی	دومین دوره فعالیت	از سال ۱۳۰۰ تا شهریور ۱۳۲۰
مؤسس	با تلاش و رایزنی میرزا محمودخان احتشام السلطنه سفیر ایران در آلمان	شروع فعالیت تاکنون	در سال ۱۳۳۳ و توسط شادروان مهندس حبیب نفیسی

هنرجویان هنرستان در رده‌های مختلف و مسابقات گوناگونی نیز عناوین و مقام‌های ورزشی را کسب و بعضی به رکوردهای ملی دست یافتند.

با اوج‌گیری انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ هنرجویان و هنرآموزان فهیم هنرستان پیشاپیش مردم انقلابی حضور فعال داشتند.

با ورود حضرت امام خمینی به کشور جمع کثیری از هنرآموزان و کارکنان منسجم به حضور امام شرفیاب شده و با ایشان بیعت نمودند.

در تصویر جمعی از همکاران و هنرآموزان در زیر پرچم هنرستان صنعتی تهران و دانشجویان پیرو خط امام در بیت رهبری در قم مشاهده می‌شوند.

با آغاز جنگ تحمیلی در ۳۱ شهریور ۵۹ تعداد بسیاری از هنرآموزان و هنرجویان هنرستان برای دفاع از کیان وطن و انقلاب عظیم اسلامی به سوی جبهه‌های جنگ شتافتند.

البته اولین هنرجوی شهید، مبارز انقلابی سیدمجتبی میرلوچی (نواب صفوی) است که در مبارزات سال ۱۳۳۲ دستگیر و به درجه رفیع شهادت نائل آمد.

ویژگی‌های فضای فیزیکی : (به روایت تصویر)

ویژگی‌های خاص معماری و هنری: (به روایت تصویر)

نوع و سبک معماری هنرستان صنعتی تهران

بنای هنرستان در بافت تهران قدیم در قلب منطقه ۱۲ و در مجاورت بنای تاریخی میدان مشق و دروازه باغ ملی واقع شده است.

مصالح بنا از آجر فشاری و خشت و گل استفاده شده و البته بناهایی که بعد احداث شده است. از اسکلت فلزی و سازه‌های بتونی است.

گسترده‌گی عرصه و فضای سبز موجود هنرستان را به باغ مدرسه‌ای بی‌نظیر شبیه کرده است. ساختمان آموزشی در شرق و جنوب زمینی در چهار و پنج طبقه واقع در ضمن تأمین نور کافی اطاق‌ها به جهت ضخامت دیوارها از اتلاف انرژی حداقلی برخوردار است.

هنرستان از شمال به کوچه امینی - جنوب به ساختمان بیمارستان سینا و شرق به خیابان سی تیر و غرب به کوچه نوش محدود است.

دسترسی به هنرستان از طریق خیابان امام خمینی، خیابان سی تیر و از طریق شبکه حمل‌ونقل ریلی (مترو) شبکه اتوبوسرانی و تاکسی سواری به راحتی امکان‌پذیر است.

شخصیت‌های برجسته استانی / کشوری و بین‌المللی :

طی یک قرن گذشته بسیاری از شخصیت‌های مؤثر در تاریخ، صنعت تهران ایران افتخار تحصیل در این هنرستان را داشته‌اند، چهل تن شهید هنرستان و در رأس ایشان شهید سیدمجتبی نواب صفوی، سران و سرآمدان سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و هنری و البته شاغلین بخش صنعت.

◀ **میرزا محمودخان احتشام‌السلطنه:** از رجال متدین سال‌های پایانی عصر قاجار که طی سال‌های ۱۲۷۹ تا ۱۲۹۳ هجری خورشیدی وزیرمختار ایران در برلن بوده، در تأسیس مدرسه ایران و آلمان اهتمام وافری مبذول داشتند

◀ **شیخ محمد عبده بروجردی:** از رجال تحصیل‌کرده و متدین که در رشته حقوق تحصیل کرده که ضمن تدریس درس عربی به امور حقوقی نیز می‌پرداختند.

◀ **دکتر ولفانگ اشترانگ:** نخستین رئیس هنرستان صنعتی ایران و آلمان که دبیر درس شیمی و دروس فنی و کارگاهی بود و خدمات گسترده‌ای را در اعتلای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ایران مبذول داشته است.

◀ **استاد نیما یوشیج، بزرگ علوی، نظام وفا:** عهده‌دار تدریس دروس ادبیات در هنرستان بوده‌اند.

◀ **استاد دکتر تقی آرائی:** مدرس فیزیک و مکانیک و رئیس هنرسرای عالی که بعدها به دانشگاه علم و صنعت ایران تغییر نام یافت.

◀ **استاد خلیل ملکی:** عهده‌دار تدریس دروس شیمی در هنرستان بوده‌اند.

◀ **مهندس عباس شیخ:** پدر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

◀ **مهندس هوشنگ سینا:** پیشکسوت و مدیر هنرستان که مدیریت هنرستان را به مدت ۱۸ سال بر عهده داشت.

فارغ‌التحصیلان برجسته استانی / کشوری و بین‌المللی :

◀ **مهندس حبیب نفیسی:** از فارغ‌التحصیلان این هنرستان که بعدها در هنرسرای عالی ادامه تحصیل داده و مسئولیت هنرستان‌های کشور طی سال‌ها با ایشان بوده و مدرس و بنیانگذار صدها هنرستان و دانشگاه فنی مهندسی بوده‌اند.

◀ **دکتر عبدالله جاسبی:** فارغ‌التحصیل هنرستان که پس از انقلاب تصدی ریاست دانشگاه آزاد اسلامی و عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی را عهده‌دار هستند.

◀ **شهید نواب صفوی:** مبارز و انقلابی و عضو جمعیت انقلابی مؤتلفه که پس از سال‌ها مبارزه در جریان مبارزات ستمشاهی دستگیر و به شهادت رسید.

◀ **مهندس حسینی:** نخستین مهندس ایرانی که فارغ‌التحصیل این هنرستان بوده و موفق به ساخت دستگاه مخلوط تراش و چندین اختراع دیگر شد.

- ◀ **دکتر لواسانی:** فارغ‌التحصیل و مدرس، فارغ‌التحصیل این هنرستان که بعدها به تدریس در همین هنرستان مشغول شده‌اند.
- ◀ **اکبر تبریزی:** صنعتگر عرصه ملی و مدیرعامل شرکت و کارخانه سیلندرسازی تهران.
- ◀ **بهزاد نبوی:** سیاستمدار و مبارزه زمان طاغوت، ایشان دوران تحصیلات متوسطه را در هنرستان سپری کرده‌اند.
- ◀ **مهندس نیو و برادرانش:** نخستین مهندس ایران که دوران تحصیلات متوسطه را در هنرستان و دوران تحصیلات تکمیلی را در هنررای عالی سپری کرده‌اند.
- ◀ **عزت‌الله انتظامی:** هنرمند ملی و آقای بازیگر ایران
- ◀ **جلال مقامی:** هنرمند ملی
- ◀ **مهندس جولایی:** نخستین خیر هنرستان‌ساز
- ◀ **مهندس محمود مودت:** پیشکسوت و کارشناس ارشد آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و معاون وزیر

شهادت دانش آموز و کارکنان:

هنرستان صنعتی تهران افتخار حضور مسئولان در عرصه‌های انقلاب و دفاع مقدس را داشته و در این راه بیش از چهل تن از هنرجویان به درجه رفیع شهادت رسیده‌اند که سیدالشهدای ایشان شهید سیدمجتبی نواب صفوی می‌باشد.

اسامی چهل تن شهید

۱. شهید جعفر کلهری	۲. حسن رضانی	۳. ناصر کریمی
۴. مهدی رهنمایی	۵. ناصر خاجو	۶. عباس مداح
۷. محمد اصلانی	۸. سعید سلیمانی	۹. سهراب افسری
۱۰. محمدقدیانی	۱۱. جواد فتاح زاده	۱۲. احمد آجرلو
۱۳. محمدعلی آجرلو	۱۴. محسن اردستانی	۱۵. علی قاسمی صدر آبادی
۱۶. شعبان فرجی	۱۷. مهدی صالحی	۱۸. ابراهیم قاسمی
۱۹. مهدی شهیدی	۲۰. محمد اقتداری	۲۱. منصور قدیریان
۲۲. حسین رضانی	۲۳. داود حبیبی	۲۴. سید اکبر هاشمی
۲۵. رضا حاجی زاده	۲۶. حسین ظهوریان	۲۷. محمود میرحکیم
۲۸. محمدرضا احمدی	۲۹. سید هادی بلوگی	۳۰. اسماعیل شهیدزاده
۳۱. عباس قاسمی جاوید	۳۲. احمد هادی زاده	۳۳. محسن حبیب‌زادگان
۳۴. حمیدرضا پرتوسعه	۳۵. مجید مسلمی امیرانی	۳۶. حیدر کشاورز هدایتی
۳۷. محمدحسین صدیقی	۳۸. مهرداد رفیعی انارکویی	۳۹. یوسف صالحی اصل
۴۰. عباس قاسمی آبیاری		

مجوز تأسیس و نقشه هوایی:

وزارت امور خارجه

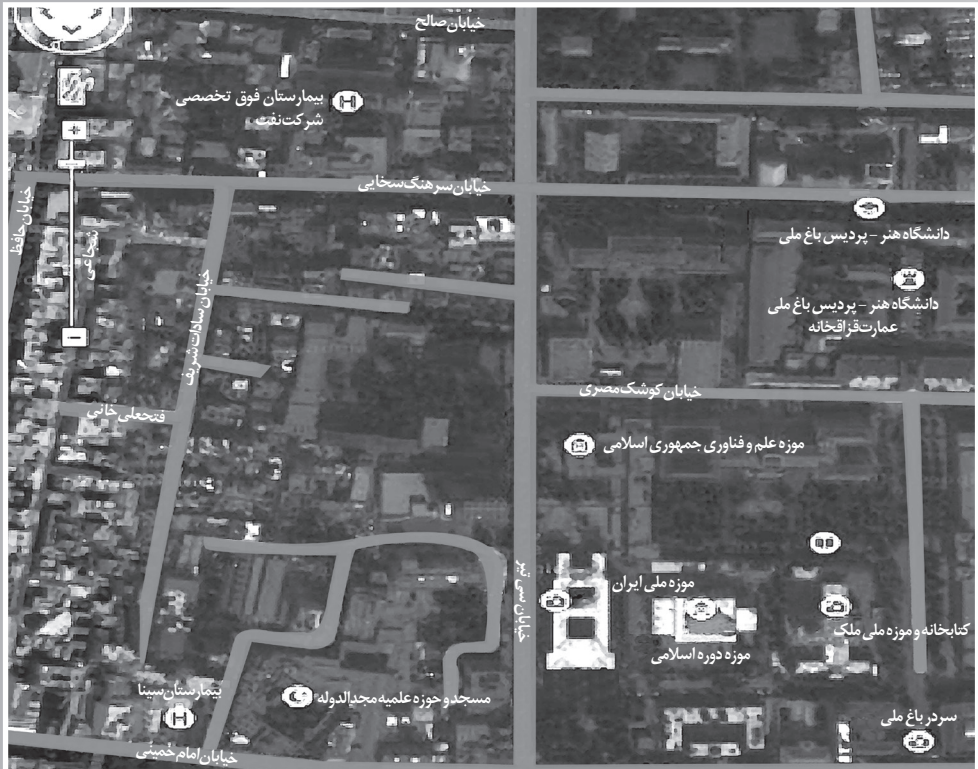
تصویب اعتبار مدارک منشیان ایران و آلمان

ماده اول

برشده و منشیان آلمان که در تاریخ ۱۳۰۲ شمسی در تهران و سایر شهرهای ایران و خارج از آن
در مقام منشیان دولتی، دولتی و غیر دولتی و غیره در ایران بوده اند

ماده دوم

دولت ایران و آلمان در مورد منشیان آلمان که در ایران بوده اند و در مقام منشیان
دولتی، دولتی و غیر دولتی و غیره در ایران بوده اند

مدیران قبل و بعد از انقلاب :

۱. گوستا پیترز (۱۲۸۶)
۲. دکتر دریگر (۱۲۹۰)
۳. دکتر اشترونک (۱۳۰۱)
۴. آقای علی اصغر لواسانی (۱۳۲۰)
۵. دکتر جمشید مفخم
۶. علی اصغر صبا
۷. پرتو علوی
۸. مهندس احمد رییس روحانی
۹. مهندس عباس شیخی (۱۳۳۳ تا ۱۳۳۶)
۱۰. مهندس ربیع‌زاده
۱۱. مهندس طاهبازیان
۱۲. مهندس هوشنگ سینا (۱۳۴۲)
۱۳. مهندس دولت‌زاده (۱۳۵۸)
۱۴. مهندس مجید فریده آذر
۱۵. مهندس حبیب‌گران همت
۱۶. آقای مصطفی سالار
۱۷. آقای حسن سهرابی (۱۳۷۶)
۱۸. مهندس محمد لطفی‌نیا (۱۳۸۱)
۱۹. مهندس عبدالحمید لدنی (۱۳۸۷)
۲۰. مهندس مهدی اسماعیلی (۱۳۸۸)

